ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu**, se sídlem Cejl 48/50, Brno, proti žalovanému: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4, proti rozhodnutí generálního ředitele žalovaného ze dne 31. 10. 2013, č. j. 18762/2013-19100, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o.**, se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, v řízení o kasačních stížnostech osoby zúčastněné na řízení a žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2016, č. j. 8 A 6/2014 – 78,

takto:

I. Kasační stížnosti **se zamítají**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Osobě zúčastněné na řízení **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši **1 000 Kč**, který jí bude vrácen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Osoba zúčastněná na řízení a žalovaný (společně také jen „stěžovatelé“) se kasačními stížnostmi domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jednak rozhodnutí generálního ředitele žalovaného, jímž zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 9. 2013, č. j. 15511/2013-19000, jednak toto rozhodnutí žalovaného. Posledně zmiňovaným rozhodnutím žalovaný částečně odmítl žalobcovu žádost o poskytnutí informací. Městský soud dále žalovanému uložil povinnost poskytnout žalobci informace v rozsahu specifikovaném v jeho žádosti č.

52 ze dne 29. 8. 2013 do 15 dnů od právní moci rozsudku, konkrétně doprovodné dokumenty se specifikacemi právních služeb fakturovaných osobou zúčastněnou na řízení za zastoupení žalovaného ve vyjmenovaných soudních sporech týkajících se dálnice D8-0805 Lovosice – Řehlovice.

[2] Městský soud se zabýval především otázkou, zda žalovaný mohl odmítnout poskytnutí informací s ohledem na ochranu obchodního tajemství podle § 9 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

[3] Za účelem jejího posouzení si od žalovaného vyžádal doprovodné dokumenty k fakturám - přílohy se specifikací fakturovaných právních služeb. Zjistil z nich, že obsahují obecný popis poskytnutých služeb, např. studium spisu, nahlížení do spisu, právní analýzu podkladů, přípravu vyjádření apod.

[4] Takto obecné informace dle jeho názoru nemohou představovat obchodní tajemství ve smyslu § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), neboť postrádají alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu. Předpokladem pro to, aby informace sestávající z popisu činnosti advokáta byla způsobilá být obchodním tajemstvím, je skutečnost, že z ní lze vyvodit myšlenkový pochod, úvahy nad řešenou situací a rovněž konkrétní závěr či doporučení. V projednávané věci byl popis činnosti v přílohách k fakturám natolik obecný, že z něj nic takového dovodit nelze a obchodním tajemstvím není.

[5] Městský soud také dodal, že skutečnost, že žalovaný je povinen sdělit, v jaké výši vynaložil veřejné prostředky na zastupování v řízení před soudem v konkrétní kauze, ho nijak neomezuje v právu na právní pomoc. Dotčeno není ani jeho právo na rovnost před soudem, neboť požadované informace nemají schopnost ho tímto způsobem poškodit. Žalobce požaduje informace o již vynaložených veřejných prostředcích za již učiněné služby.

II. Obsah kasačních stížností

[6] Stěžovatelé podali kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Domnívají se, že městský soud nesprávně vyřešil otázku, zda lze informace obsažené v přílohách k fakturám zahrnout pod pojem obchodního tajemství.

[7] Z pohledu projednávané věci jsou podstatné zejména pasáže, kde popisují, proč pro ně požadované informace mají hodnotu (jedná se o jeden ze znaků obchodního tajemství dle § 17 obchodního zákoníku). Mají za to, že při komplexním studiu informací lze vysledovat jisté závislosti a pravidelnosti, které lze označit za procesní taktiku či strategii. Jednotlivé kroky vypovídají o tom, které otázky byly řešeny, které byly záměrně vynechány a kdy.

[8] Poskytnutí požadovaných informací by pro žalovaného znamenalo zhoršení postavení nejen ve sporech, jichž se tyto informace dotýkají, ale také ve sporech obdobných. Pro osobu zúčastněnou na řízení by poskytnutí informací vedlo k obecnému zhoršení situace, neboť by pak třetí subjekty neměly zájem o její služby. Nadto by bylo

způsobilé narušit její autorská práva (postupy, které subjekty užijí, je nutno nazírat jako ojedinělá díla – manuály pro řešení různých situací). Také by mohly být zneužity v (nekalém) konkurenčním boji na trhu právních služeb.

[9] Z uvedených důvodů navrhují, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

III. Vyjádření ke kasačním stížnostem

[10] Žalobce ve svém vyjádření zdůraznil, že kasační stížnosti jsou velmi obecné, spekulativní a nereagují na napadený rozsudek. Městský soud argumenty stěžovatelů v napadeném rozsudku vyvrátil – na základě hodnocení obsahu neveřejné části spisu dospěl k závěru, že informace v přílohách k fakturám nejsou obchodním tajemstvím.

[11] Tvrzení stěžovatelů, že přílohy obsahují konkrétní „tajné“ úvahy a taktiku, je účelově zavádějící. Takové informace se ve fakturách či přílohách k nim běžně neuvádějí a žádný zákon ani klient z řad povinných subjektů to po advokátech nežádá. Žalovanému navíc nic nebránilo, aby údajně citlivé informace začernil a zbytek příloh poskytl.

[12] Žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti zamítl.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že byly podány včas, osobami k tomu oprávněnými, směřují proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, za stěžovatele jednají osoby, které mají vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku městského soudu v rozsahu kasačních stížností a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Přezkumem rozsudku v tomto rozsahu dospěl k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné.

[14] V projednávané věci je sporné, zda žalobcem požadované informace představují obchodní tajemství. Podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím platí, že je-li požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne. Obchodní tajemství představuje právně kvalifikovanou výjimku z práva na informace a svobodného přístupu k nim. Co je materiálně obchodním tajemstvím, nejblíže vymezoval § 17 obchodního zákoníku, podle kterého obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. K odmítnutí poskytnutí informace nepostačuje pouhé konstatování názoru povinné osoby na povahu informace jako obchodního tajemství, bez toho aniž by byla existence obchodního tajemství posouzena *de iure*, to znamená, zda je požadovaná informace skutečně obchodním tajemstvím ve svých znacích dle § 17 obchodního zákoníku (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2014, č. j. 9 As 180/2014 – 37).

[15] Městský soud dospěl v projednávané věci k závěru, že informace obsažené v požadovaných doprovodných dokumentech (přílohách k fakturám) nemohou být obchodním tajemstvím, protože obsahují pouze obecný popis poskytnutých právních služeb a nemají tedy ani potenciální materiální nebo nemateriální hodnotu. Stěžovatelé však trvají na tom, že informace ve svém souhrnu vypovídají o postupech a procesních taktikách, a proto obchodním tajemstvím jsou. V projednávané věci tedy bylo stěžejní zjistit obsah požadovaných informací, kvalifikovat jej a konfrontovat s tvrzeními stěžovatelů.

[16] Nejvyšší správní soud za tímto účelem v neveřejné části správního spisu, kterou si vyžádal městský soud, ověřil, že popis fakturovaných právních služeb v přílohách k fakturám je skutečně zcela obecný. Jedná se o typové zařazení fakturované činnosti pod některý z úkonů právní služby, např. prostudování žaloby, vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, finalizace vyjádření k žalobě, nahlédnutí do spisů, dokončení vyjádření k žalobám, rešerše judikatury, analýza podkladů, analýza rozsudku, analýza dokumentů předaných klientem. K těmto údajům je vždy doplněna spisová značka soudního řízení, ke kterému se poskytnutá právní služba vztahuje, a její časová náročnost.

[17] Již z toho je zřejmé, že požadované dokumenty žádné takové informace, jako je tvrzeno v kasačních stížnostech, neobsahují. Je absurdní tvrdit, že vypovídají o procesní taktice ve vedených soudních sporech, protože jediné, co z nich lze ve vztahu k postupu advokáta vyčíst, je to, že studoval podklady a ve věcech činil podání.

[18] Městský soud správně uzavřel, že požadované informace nemohou mít pro stěžovatele žádnou, byť potenciální, materiální nebo nemateriální hodnotu. Obchodní tajemství má určitou hodnotu tehdy, je-li jeho vyzrazení způsobilé se dotknout současného nebo budoucího hospodářského výsledku podnikatele (viz ŠTENGLOVÁ, Ivana, BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. § 17 [Vymezení pojmu]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, HAVEL, Bohumil, MACEK, Josef, TOMSA, Miloš, PEKÁREK, Milan, ZUNT, Vlastislav, BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, MUNKOVÁ, Jindřiška. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 53. ISBN 978-80-7400-354-7.) Informace o tom, že osoba zúčastněná na řízení, respektive advokát vykonávající advokacii jako její společník, činil při zastupování žalovaného v soudních sporech nijak nekonkretizované úkony právní služby, tuto podmínku nesplňuje.

[19] Stěžovatelé se snaží navodit dojem, že žalobce požadoval poskytnutí nějakých citlivých informací mezi advokátem a jeho klientem, vypovídajících o taktice v určité věci. Žádné takové informace však žalobce nepožadoval, což ostatně opakovaně zdůrazňuje. Již z textu jeho žádosti ze dne 29. 8. 2013 je zřejmé, že se snažil získat informaci o ceně plnění poskytnutých v souvislosti s konkrétními soudními spory a rámcovém vymezení předmětů plnění. Uvedl v ní, že požaduje faktury a doprovodné dokumenty se specifikacemi konkrétních právních služeb, takže bude možné zjistit věcnou konkrétní činnost a konkrétní náklady osoby zúčastněné na řízení ve vyjmenovaných soudních sporech. Podstatné dále je, že upřesnil, že mu v minulosti byly poskytnuty faktury, v nichž se uvádí, že byly vystaveny dle „přiložené specifikace“ a že tedy předpokládal poskytnutí těchto příloh. To se ale nestalo.

[20] Za popsané situace je logické, že požadoval poskytnutí příloh k fakturám. Teprve na základě obou těchto informací, tj. jak informace o ceně, tak o předmětu plnění, totiž lze hodnotit hospodárnost vynaložení veřejných prostředků. Z podání žalobce přitom vyplývá, že právě to bylo motivací jeho žádosti. Nejvyšší správní soud v této souvislosti dodává, že poskytnutí informací o rozsahu vynaložených veřejných prostředků, kam rámcové vymezení předmětu plnění spadá, ani nelze s odkazem na obchodní tajemství odmítnout (viz § 9 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2004, č. j. 7 A 118/2002 – 37, publ. pod č. 654/2005 Sb. NSS).

[21] Konečně uvádí, že nepřisvědčil námitce, že by poskytnutí požadovaných informací zasáhlo do autorských práv osoby zúčastněné na řízení. Nemohla být opodstatněná, neboť se odvíjí výhradně od argumentace, dle které požadované informace vypovídají o taktice obrany v jednotlivých soudních sporech. Přílohy k fakturám však žádné takové informace neobsahují, jak bylo zdůvodněno shora.

V. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnosti proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[23] Vzhledem k tomu, že soud bezprostředně po shromáždění podkladů pro rozhodnutí přistoupil k projednání a rozhodnutí věci samé, nerozhodoval o návrzích stěžovatelů na přiznání odkladného účinku kasačním stížnostem.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé, kteří neměli v řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci v řízení žádné náklady nevznikly, právo na náhradu nákladů řízení proto také nemá.

[25] Vzhledem k tomu, že soud nerozhodoval o návrhu osoby zúčastněné na řízení na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, podle § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, rozhodl o tom, že se jí vrací zaplacený soudní poplatek za tento návrh. Podle položky č. 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou k tomuto zákonu, činí tento poplatek 1 000 Kč a v této výši byl osobou zúčastněnou na řízení řádně uhrazen. Lhůta k vrácení soudního poplatku vyplývá z § 10a odst. 1 téhož zákona, dle kterého je-li soud povinen vrátit již zaplacený poplatek nebo přeplatek na poplatku, učiní tak ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým o vrácení rozhodl.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2016

JUDr. Radan Malík
předseda senátu